

Epistola sancti hiero.

Incepit expositio britonis in plogi pentateuci.

DEiderij mei, ista ep̄lam sc̄psit adieronim⁹
Desiderio ep̄o familiari suo q̄ eis rogauerat
ut pentathenici Ador si de hebreo trāsserret
in latīnum, id eis trāllat⁹ erat nūl de hebreo

i greci et de greco in
latini, ut quae tractatio-
nes ille multas habe-
bat corruptiores, tamen p-
ter falsitatem exempla-
rum tuorum propter imputa-
tionem fratrum, Iohannem, de-
ciderunt, periculi obtempe-
ranti de hebreo i lati-
num tractavit peccatum
cum cui posuit illi
plogum, nam ab eo in se-
cacio libri Rufinum p-
logus nostrarum epistolas
aut ad paulinum licet
in modernis bibliis
prescribat, nec pentateu-
thenco proposuit, nec
inter praetationes recte,
quapropter omnia ex parte eret
plausus scribit. sed libri
libri Rufinum numerat
epistolas ad paulinum, et
falso in gloriam, et

Et nota quod prologus, probemus, profatio et argumentum idem significat, si prolocutione in seques opus introductiua. Est et em prologus in libri quod si introductoru in ipm, et est ille affi apocalypm. Quinnes quod pie voluit vivere tc, et talis prologus non est de libro, tecum est prologus in libro quod est pars libri, ut principi pius apocalypm. Apocalypm iesu xpi quia dedit illi de*re* et de prologus a protos quod est primu*m* et logos sermo, qui pri*m* fuit si prologus vel prolocutio. Et de prologus qui prologus qui sermo precedes, problemus de a protos quod est primu*m*, et emon vel eni*m* quod est fimo vel prima modulario. Dere at de prohemus qui emulis factu*m* vel qui primu*m*, qui prima via vel precedes est ad librum. Etymologia est profatio, i.e. procurio, a profo*r* paris de. Argumentum de qui argute, i.e. callid*m* de inventu*m* qui apis argumentes, i.e. callida de, verus. Est brevis argut*m*, e*st* callida at*que* sonor*m*. Argumentum hab alias significatio*m* de qui nihil ad profe*s*, a Desideri*m* mei*m*, prologus iste in quinque preses dividit prip*cia*pales, i.e. qui r*u*per prima ostendit principale mortu*m* ad transference*m* pentachor*m*, si Desideri*m* obsecratione cu*m* dicit, Desideri*m* me*m*, verque Obsecratis, qui sed*m* duplex assignat retractio*m* us*m*, primu*m* opis grauitate cu*m* dicit. Periculou*m* op*m* tc. Secund*m* detractor*m* malignitate ibi. Et obrectator*m* mes*m* tc. In tercio prese sedari*m* ponit sue translationis motu*m*, tertu*m*, si origenis studiu*m* vel imitacione*m*, ibi. Quod et audere*m*, qui in quarte prese se excusat*m* qui no*n* intedit vanare veteres*m*, qui in quinta translatione*m* ibi. Quid lig*m* tc, qui quita petit desideri*m* orationu*m* subiunctione*m* ibi. Hic te dep*co*z*m* et Sub*m* diu*m*liodes patebit*m* i*ter* prosecutione*m*, qui prima prese ostendit affectu*m* suis ad primu*m* obsecratione*m*, qua describit tripl*m*. Primo ex no*n*o*m* cu*m* phose affectu*m* designata*m*, scdo et no*n*is*m* prefiguratio*m*, tertio et cõs*m* utilitatis amore*m*, primu*m* nota*m* cu*m*, a Desideri*m* me*m*, let vel mihi dilectivel*m* amici*m*, Desideratas accep*li*tas*m*. Secund*m* nota*m* cu*m*, b*m* Qui quida*m* tc, qui d*omi*ni*m* mysl*m* qui cu*m* daniele co*inc*at*m* i*no*mine*m* Daniel*m*, Daniel ab angelo vocat*m* vir desiderior*m*, sicut iste desideri*m* appellat*m* qui vocabul*m* suu*m* proag*m*, i*ter* dominatio*m* saue precia vel prenu*m*ciatio*m* futuro*m*, et prob*m* qui ro*m*

car' e' desiderius signaref' desiderabilis futur' vel desiderabilis postulatur? Tertium notat cū dī. e' Ut trā statū te. Dēntatheuc' supra exponit i' ep̄la ad paulinuʒ v̄l. ca. In scđa pte notat' duo tetrab̄ethia a trātatiōe fāciedit. Primum ē op̄is granitas q̄b' notat cū dī. d' Pe nicipiūlum on' e' c̄r̄a

ribi eudere⁹ et ita i geniū q;
si vinū p bates,¹⁰ cū ego se-
pissime restat¹¹ sim me pri-
li portioē i tabernaclo dei
offerre q; possim,¹² nec opes
alteri¹³ alioꝝ paupertate fe-
dat¹⁴ Qd ut auderet orige-
nis me studiuꝝ puocauit,¹⁵
q; editioī atiq; translationē
theodosiois miscuit aste-
risco et obelo.i.stella et veru-
oꝝ op¹⁶ distinguēs, dū aut il
lucescere fac q; min¹⁷ aī fue-
rat aut supflua q;gi iuglat
et fodit, et marie q; euāge
listax et aploꝝ auctoritas

notas est dicitur. f. Qui me asserit te. Suggillatio ponit
h. p. adenariam. Et si a suggillo as. qd. est adenare. stragis
lare suggere. sub gula cape. Ludere. i. facere. cudo is. cu
dere dicitur fabricare ferire. polire. rculpe. Littero narrant
eoz malignitas. q. veteres modernis magis ignitosos
estimant et opponendos iudicant. viii. t. veteres translatioes
pl. qd. modernas approbat. qd. nota est dicitur. g. Ita
genus qsi rina pb. i. aprobat. Sicut ei ver. vnu me
luis est nouo. sic dicunt ipi veteres subtilioribus ignis ho
rius qd. modernos. t. veteres translatioes modernis esse
meliores. Lii. t. dicunt psciatu? i. principio maioris volu
mis. Liu. autores quanto minores sunt tanto pspicatio
res et ingens floruisse et valuisse diligenter o. i. iudiciorum co
firmant eruditissimi. vel. pbates ignis modernorum ple
na spuma supite. sic nouu rina spumatis et cito qd. hz im
misdicere. q. d. dicunt me et alios modernos superbos esse. et
q. qd. faciunt et pspicatioe procedere. t. dicunt id est pspicatio
sum et loquitate plena. sicut nouu rina. flat et magnu
facit tumultu. s. qd. ostendit humiliare suu et ieridis puris
tate. d. Lii. ego seppisim testar. sim me. p. vili por
tione i. tabernaculo dei offerte qd. possu. i. ecclia. Pro
vili portio. i. q. suis mea reputatioe sit etiugui tui i. sacra
scriptura ad virilitatem ecclesie offerro. qd. possu. Uel fin
aliam fram. p. vili portio. i. p. debita pte. Sed in leges re
til portio dicitur qsi hereditas filio egliter dividit. q. d. circu
le portionem hereditatis expecto. p. q. sicut possu i. vinea
prissimam laborare volo. vni. Quid. d. poto. i. pel. sedis
libi. dicitur sic. Baudia cesare mets. p. pte virilis. Baut mea
priuani illi hz illa dom. i. p. magna pte. vel sicut en. de
romanicis viris sunt mea illa omnes romani principat.
i. Nec te. s. testar. vnu. q. d. Sicut oblatione dunitu non fe
datur oblatione pauper. sic nec p. mea interpretatione fe
datur translatio septuaginta iterptu. in tertia pte ponte se
cundum transferendi monus qd. est origines imitatio rel
studiu vni dic. ii. Qd. et tu. te. ad transferendu p. sui
imitatione. i. Qui edit. an. te. pmulgant. i. mafies
scant. illa pmulgare da nisi omnipotu. illa manifestu multas

in pentatheicum.

agere. Antiquā editiōem appellat trāslatiōes septuaginta q̄ ceterā antiquo fuit q̄ trāstuleft de hebreo in grecū: sic dicit Ioh. in vi. c. t. In opusculo ēt de vocabulib[ile]b[us] exponit interpres iuuenies q̄ fuit interp[re]tes, q̄ h[ab]eb[us] in terptatu s[unt]. Et q̄ trāslatio septuaginta alicubi erat dūmū nūra, alicui h[ab]eb[us] su[us] p[ro]fusa. Origene, misce-
ut ei trāslatoꝝ theodo-
toinis adhiciens ea q̄ de-
debat, et ibi ponebat
astericū: id est, formā
astri, q̄ qd̄ inuebat ꝑ
p additione illa illu-
cescēbātiꝝ ꝑ de-
debat. Et d[icitur]: asteric[us] ab astris
qd̄ ē stella; et p[ro]eon qd̄
est imago vel signus.
Et obi erant sup[er] sua
pōbel obelizi signū
lagitte, q̄ si in gulātū et
zōdītū falsitatem
illa. Belos grecoꝝ d[icitur] sa-
gitta, ꝑ p[ro]antepositio
nē h[ab]et o. d[icitur]: obel[us]
qd̄ ap[er]tū latinos obel[us]
d[icitur]. Et vt etiam ver
bis Sidori, in. i. c. t.
Astencus apponitur in his que omissa sunt, vt illucce-
scant per eam notā que deesse vident[ur]. Stella em[er]it[ur] aster
d[icitur]: greco noīe v[er]bi finis a q̄ asteric[us] ē deriuat. Obel[us] est
vulgula iacēs q̄ apponit v[er]bis v[er]bi sentētis supflue itera-
tis; siue i his loci v[er]bi lectio aliq̄ fallitare norat, vt q̄si la-
gitta uigilat supuacua atq[ue] fallitare obeliz. Sagitta ei gre-
ce obel[us] d[icitur]. Sic iugiste due note distinguebāt totū op[er]is
aut tollēdo supflua cu[m] obelo; aut supplēdo duminuta cu[m]
asterico, et marie q̄ aploꝝ et euāgelistay autoritatib[us] p[re]ter
missa patebūt. Ita plana ē. Ita p[ro]p[ter]a diuidif in quatuor: in
q[ua]rtā p[ro]p[ter]a q[ua]ntā expedita ē osidif correctio ab Origene facta.
In scđa osidif necrā q̄ trāslatio illa erat diminuta; ibi.
m. In qd̄. s. aplis et euāgelistis n[on] multa de veritate,
i. in trāstatōe septuagita. o. Et ē illud t[em]p[or]e. xii. et
Math. q. Iliero. in epila ad pāmachiū de optimo genere
interpretatiꝝ dicit. ꝑ hec ē l[et]ra finis hebraicā v[er]itate. Puer usrl
et dileri eū. Et egypto vocau filiū meū, p[er] q̄ septuagita
trāstuleft, q[ue] p[ro]p[ter]a ē usrl et dileri eū. Et ex egypto vocau
filii ei. p. Et q[ue] t[em]p[or]e. xlii. xliii. et marth. q. Iliero. in epila
in eadē epila, id qd̄ in euāgelista scribit. Et venient h[ab]ita
nūc citate q̄ d[icitur]: nazareth; vt ipse qd̄ d[icitur]: ꝑ p[ro]ph[et]az; q[ue] nazare[us] vocabit[ur]. Nideat rogo dedali et fastidiosi et estimatores oīm tractator[um] rbi legerit dicat. illā ē eo loco v[er]bi
nos legim[us] atq[ue] trāstulum. Et i[st]et v[er]ga de radice yesse, et flos
de radice ei[us] ascēdet. In hebreo iuxta ligue ei[us] ideomata
ita scriptū ē. Et i[st]et v[er]ga de radice yesse, et nazare[us] de radi-
ce ei[us] crescat. q. Et videbūt tc. Fach. q. et Jo. xix. c.
Apoc. i. in modernis bibl[is] ita zacharie ē. Aspiciet in
me quē fixerit, ita euāgeliū. Viderit me i[st]i quē trāstulit
ita Apoc. Videbit eū oīs ipsa et q[ue] eū pupugiet. Et h[ab]e-
to, in supradicta epila sic ait. Veniam ad zacharie testi-
moniū qd̄. Jo. euāgelista sumit iuxta hebraicā v[er]itatem.
Viderit i[st]e quē ꝑpūserit, p[er] q̄ trāslatio septuagita in latinū
verba sic h[ab]et. Et aspiciet ad me p[er] his q̄ illusert siue insul-
x. Et flumia t[em]p[or]e. Job. v. v. Quidā dicit q[ue] puer, (tauert,
v[er]bi nos h[ab]em[us]) deriuent fontes tu[us] foras, hebrei h[ab]ent
flumia de v[er]te t[em]p[or]e. Et h[ab]et videbūt q[ue] hec autoritas ē
ibi interlineat. s. Et q[ue] nec t[em]p[or]e. Ela. q. v. et. i. Et op. q. q.

Sed in Iliero, in supradicta epila ita apli ē. Qd̄ oculū nō
vidit nec aur[is] audiuit: nec i cor h[ab]ens ascendebat q̄ p[ro]panit
d[icitur]: et iuxta hebraicā v[er]itatem legit
A sedis si audiret neg[lig]eret, oculū nō vidit ds
abs te q̄ p[ro]p[ter]a expectantib[us] te, hic septuagita multo
aliter trāstuleft. Si se
culo nō audimus, ne
q̄ oculū nō videt ds
absq[ue] te oga vera t[em]p[or]a
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]tū hebreos duplice diuin-
itate dep[er]bēderet. Qd̄ ma-
xime idcirco faciebat, q[ue] i
libris hebraicis p[ro]feramus.
Primum testimoniū ē in osee
scđm in esaia, tertium in zacha-
charia, quartus in puerib[us].
quintus equus in esaia: qd̄ m[od]i-
ti iugates: apocriphoz de
lyramēta sectāt[ur] et hyberas
nenias libri autētis p[ro]fetāt[ur].
Causas erroris nō ē meus
expōtere Judei prudēti fa-
ctū dicūt eē p[ro]silio ne pro-
lome vniꝝ dei cultor eriaz
ap[er]

Prologus

eligendū ē q̄ nō intellexit ibi plato vnicatē essentie, et sic quasi tres deos in diversitate essentie ponere videbat, et q̄ platomē erat vni dci cultor, iō timebant h̄ septuaginta ne q̄ sic cadere videbaf i dogma platonis ponens tres deos, h̄ etia ita eē crederet apud hebreos sicut p̄t et v̄bis h̄ies ro. b t ex v̄bis Aug. super ep̄lam ad Col. Munq̄ p̄ illa v̄ba illa tellerent plato vñst̄, ctionē psonar in trinitate. Vide t m̄ i ep̄la ad paulinū sentire h̄rū, sed ibi solvit̄ tur tr̄ieras. Ille p̄tomeo q̄ hic sit m̄rio fuit ille vir studio sus et liborū cupidus q̄ ad petitionē Aris̄tē d̄ quo h̄ firmen- tio libertati restituit̄ pl̄. Et ceterā multa iudeoū q̄ seruerat in res- gno ino. d̄ans vñis eoz p̄ vno q̄q capite cxt̄ draginas argeti. Et significauit Eleazarū summo p̄tifici q̄ gerē suā sic restitu- rat libertati, rogās eū q̄ mitteret ei viros seniores q̄ bis- bliothece de hebreo i grecū ei sc̄ret̄ iterptan. tūc Eleazarū dñnaq̄ tribu elegit sex seniores legē sc̄ritēs et mi- sit ei. h̄i sunt septuagita iterptes, q̄ ls. lxx. fuerint, et in more sacre scripture septuagita dicunt̄ q̄ modicū n̄lēx si supra aliquam summā superexcēs̄ sepe subiicit. De his iuuenies diffusus i Josepho li. xii. ca. q̄. a q̄ accepit magis i dyct̄orū, d̄ his subdit̄ h̄. c Demiḡybiūq̄ cc. i studiā, s. et exp̄ositū, q̄ v̄ de. lxx. fecerat mētione- icidēter os̄dit q̄. lxx. nō sigillati in singulis cellulis in- terptati sunt. h̄ i vna basilica pariter stulerint. Et i oſi- one vñi fatis imorat, vñi dicit. d̄ Et nescio q̄s te. q̄ b̄ diuisi eadē scriptaret vel iterptarit, melior i tra. e. Lū aristeo te. Augustino i. q̄. li. de doctrina xp̄iana nō v̄ mēdaciū q̄d h̄iero, reputat p mēdatio. Sed fo- te opinio h̄iero, p̄uater, nō ē em̄ in suo testimoniō singula- rī. dic̄ ei Josepho i. li. xii. loquēs d̄ illi. lxx. q̄ demerrius p̄siliū fēc̄ i domo, p̄p̄ litt̄ stāte t apta a secret̄ ad cogi- tationē negotiorū, vbi eos p̄ducēs petebat oia q̄d op̄ h̄ebat ad legi iterptationē cūq̄ laboriose tāta interpta- tionē faceret vñscad horā nonā i h̄ sedētes ad curā cor- pis vñebat. Edam āt ad eūdē locū redibat, t ita legi iter- ptatiō vacabat, ita transcripta lege t ope iterptatiois ad effectū p. lxx. dies trāfacto agregans demerrius iu- deos oēs ad locū in q̄ leges trāstate fuerat p̄tib⁹ iterp̄- tib⁹ legit eas te. q̄ si i h̄iero, dicit eas i vna basilica co- tulisse. Basilica em̄ dom⁹ regia v̄ a basiliis q̄d el̄ rex vel impator. Aristeo aut̄ d̄ q̄ si h̄ mētio sicut d̄ i. xii. li. Josephi, amic⁹ regis necessarius fuit. q̄ d̄ hyperaspis- tis grece q̄b̄ p̄tector latine. Et p̄ponit ab hyp̄. p̄posi- tione greca, t alpistes. Sp̄izo em̄ vñbū grecū ē tiae ē q̄b̄ extendo. Inde asp̄izo, q̄d ē in circularē formā voluo, t si d̄ aspis serpēs q̄ in modū circularis scūn se ḡrat. Et silt aspis significat scutū circulare. q̄ si asp̄izo id ē est q̄b̄ scuto p̄tego, t idē cōponit hyp̄aspisō t hypaspistes. Et ille Aristeo erat vñi de custodib⁹ corporis regis de q̄ pro- lomey aloquēs Eleazarō p̄cipi sacerdotū, dicit in. xii.

iosephi. Trāsmisiq̄ deberet de his vobisē disputare andrea primatē mei corpis custodū ē Aristei m̄bi dis- lectissimos, dicit q̄ h̄iero, q̄ aristeo p̄tomei hypaspis- tis, L. p̄tector, q̄ eiusdē p̄tomei facta fideliter expos- suit, t Joseph⁹ q̄ multopost tpe gesta illi decripsit nō tacuissent si diuisi p̄ cellulās sine mutua collatione eadē scri- p̄sissent. Si em̄ h̄ mo i dia dixissent, vates poti⁹ t, p̄phe, q̄ iterp̄ tes dicēti eēt q̄d si Aliud ē Quenit, em̄ eē vate, ad ē, p̄phe g Aliud ē eē in tā, terp̄ qd p̄t. b̄ q̄bi em̄ sp̄is v̄- tura p̄dicat. q̄d q̄s vaticinat vel p̄phat, i. d̄ic. s. i. ifpratiōe. l. Eruditio te. q̄. d. aliud ē p̄pha, t aliud iterp̄es, nisi forte ali- q̄s ispiēs velit autru- tre iacē eē vate t iterp̄e, q̄d si p̄cellūs fues- rit h̄ indiculū sequit̄ g tūlū q̄ quodā rhe- toricos libros d̄ gre- co i latini trāstulit, rhetorico afflat. sp̄is eos trāstulit se dicat. Et h̄ ē q̄d dicit. I. Misi forte te, ll̄os libros trāstulit tullū d̄ grecō i latinū, s. economicū renofontis u. ē disp̄satorū. Economicū ei id ē q̄d disp̄satorū. En- greeā iterptātū nō scribit̄ economū p̄e. h̄ orconomicū p̄ oyo dyptōgon. Et d̄veruat ab orcos. i. dom⁹. q̄r disp̄satorū. ordinat domū. i. pp̄iā familiā. Uel d̄ ab echo q̄d ē redi- citū? son̄ aeris, vel rāllū, vel rāpūlū, vel motū, q̄d ad son̄ t ad voce eī tota familia d̄ ordinari. Dic̄ q̄ eco- nomicū renofontis liber, q̄ne renophō p̄sout d̄ officio disp̄santa. oris. Ille renofontis discip̄lis fuit Socratis vie magne facilius, sicut p̄z. v. l. Galerii maximū. Et pla- tonis pythagorac. l. lib. u. q̄ne plato p̄posuit pythagorac e noīe itinālū. sicut d̄ thimeo platonis. plato em̄ solbat̄ lib. os suos itinālū a noīb⁹ discip̄lorū suorū vel eoz q̄s ē trōducebat loquētes. Et demolibēnis p̄tēsifontis. i. l. b̄. si q̄ne demolibēnes qdā rhetor cōpositus de defensio- ne et hēsiphonis elchīne. Ita hystorā q̄re sup̄a i ep̄la ad paulinū. q̄. ca. Quidā dicit, p̄te siphōre ē vñā dis- citionē s̄ errat. sic p̄t̄ sp̄icētib⁹ hystorā. Dic̄ q̄ v̄t̄ p̄tēsifontis et s̄nt̄ due dictōes, sicut cū d̄ Lecto p̄ deictato p̄ deictato due sunt dictōes. Dic̄ am̄ ergo demolibēnis p̄tēsifontis, sub itēlīgētēs lib. u. p̄ causis c̄tēsifontis, sicut d̄ Tullū p̄ deictato. i. p̄ cā de- dictati regis. Eterea plana sunt. Sic iiḡ si septuagita in- terptes, vates vel p̄phas dicunt̄ q̄ iterptes fuerūt ne- cessēt̄ ē vñlū q̄q vate t p̄p̄terū dicam̄ q̄ iterptes fia- it. Aut ēt aliud incōueniēs seq̄t̄ si eos sp̄ancētū locūs asserim̄. s. eundē sp̄ancētū aliter p̄ isto saliter p̄ ap̄los fuisse locutū sibiq̄s īrū. p̄ q̄ne videlicet isti scri- ptū ē falso testati sunt, q̄d illi oīno tacuerunt. Hoc est aliud incōueniēs q̄d tagit̄ cū d̄. m. Aut aliter d̄ eis- dē libris p. lxx. interptes aliter p̄ apostolos testimonia tenit̄ id ēt ordinavit sp̄assant us. n. Ut q̄d illi tacuerunt hi scriptū esse mētiti sunt. Litera plana est. Sic ostēnatur septuaginta interptes nō diuinō sed humānō spiritu fuisse locutros, sequit̄,

In additiones

o Quid igitur. Hic incepit quæsta pars principali; in q[uod] ponit
suā excusationem q[uod] nō ad aspunctionē veterū nouā faciat
translationē. Et fac hic tria. Primo suā inoccētū iudicat cū
dicit. o Quid igitur. Ante dō nouā translationē faciēdo.
p Dānam' vefes t[em]p[or]is. Arrogantia deputat; vel signat[ur]
dic q[uod] possum[us]'. q[uod] d[icitur].
plenu[m] nobis h[ab]et re[son]e

pient nobis hinc veritas, et non licet nos dare ita sacerandi facultas, et hoc est quod se queritur.

q. Illi interpretati tē
Nō scribim⁹ p̄phiam
que ē futurop⁹ p̄fatio
sed historiā q̄ ē rei ge
ste narratio. vñ dī ab
histori⁹ q̄d ē videre
q̄ ap̄o veteres null⁹
scribebat historiām⁹
ſſ his q̄ scribēdū in
terfusset ⁊ ea vidiliſ
⁊ huic expositiōnī hy
ſtore alludit litera ſe
quens. r Alif enī
t̄.l. maḡ certitudin⁹
liter et maḡ fm oīq̄
nē hystorie narrat vñ
ſa q̄ audita. ⁊ cetera.
s Qd melius tē. ⁊
mel⁹ trāſferre poſſi
mus. Scđo aplis au
ctoritatib⁹ obrectra
tores conſutatib⁹ ibi.
t Audi tē. Auscul
tare dī q̄ aureo ſono
culcare. vñ q̄ſi aurib⁹
ſono celare. ⁊ e p̄po
lino vñ etymologia:

nec est dipthongus in p̄ia sillaba sic qdā ponit h̄stes respectū ad coponētia nō attēdetes q̄ obedio. h̄z cōponat ab ob i auditōrē ephonie mutat au in e. i simile cā ephonie dicim⁹ ascultare nō auscultare. Audi itaq; qd sequit. v Nō dāno tēs. ex toto; i q̄bō testib⁹ aplis dimitutio nuncio. c S̄ q̄dīcēt tē. h̄c enī apli s̄nt pauciores nūero. ex t̄i telisionia p̄ferēda decerno. nec mītrū qz. y Per istorū tē. hoc carisma atis. d̄ grā vel donū grē. Et d̄ a charis grecē qd̄ ē grā latine. vñ spūalē carismata appellat biero. diuīsiōes sue dona grē. d̄ q̄bō agit apls. i. Lox. xii. 5 In q̄bō ultimū pene tē. p̄se ne. a. ultimū enī locū tenet. sc̄ p̄z insipiti testis i. Lox. xii. Dic t̄i pene qd̄ est cōpatiū ad inuēdiū q̄ si ex toto put poss̄ accusat trāslatoe. ltr. lterp̄tū. Letio infallibilē sue trāslatiōis p̄itatē pbat; ibi. a Quid liuore torq. Aliorū d̄ iuīdūa vñ nigredo q̄ remāet ex peccatio ne. Et d̄ a liuco es. qd̄ ē inuidere. vñ liuīdū. i. nigr ex p̄cussione fieri. Lorqo es. torzv̄l torzū. d̄ cruciatē. flectē mittere. laclari. in p̄ia significatiōe ponit hic. dicit g. Q̄ emule qd̄ liuore torqz d̄. cur iudees m̄ee trāslatiōi cul⁹ nō potes ḥdicere titan. b Quid iperitor aios tē. cūs. sit irrefragabilē veritas quod osidit; cuz dicit. c Sc̄ibū. i. alsc̄ibū aduerbiū loci. d In trāslatoe videor tē. Si est ma vt dico; i. nō solū in vna ciuitate. e Diuersay erbiū tē. i. peritos in lege. i. qd̄ lucrab̄s ex h̄z q̄ tūc senties meci; qz. f Qd̄ illi. sc̄s hebrei habent ex r̄po. g Uni codices. i. septuaginta nō habeb̄t et sic patet q̄ uta trāslatio est veraçōz; i. cōpletōz; sed

Quid igit: "dānam" vete
res. **D**inunc: s̄ post prio
rum studia i domo dñi qd
possim" laboram" **I**lli in
terptati sunt an aduentu
xpi. et qd nesciebat dubijs
prulere sentētis: nos post
passionē t resu recteōz ei"
nō tā pphetiā qd historiaz
scribim". **A**lit enī audita
aliter visa narrātur. **Q**d
meli" intelligim" meli" t p
ferim" **A**udi igē emule ob
rectrator ausculta. "Hō dā
no: nō rēphēdo seprugin
ta. sed c̄fidēter cūc̄ illis
aplos pfero. **P**er istoruz
os mihi xpus sonat qd an
pphas int spiritalia caris
mata positos lego. in qbz
yltimū pene gradū inspre
tes tenet **Q**uid liuore tor
quer. "qd impitorū alos ḥ

riā sūllaba sic qdā ponit h̄s̄tes
nō attēdetes & obedio. **I**z cōpo-
phonit mutat aut in e. & similicā
are nō auscultare. Audi itaq; qb
tēs. ex toto; **I**z i qdō testū aplis
Si fidēs tē. **G**l̄c̄s enī apli s̄nt
si tēl̄sonia p̄ferēda decerno. nec
tē. **H**oc carissima atis. dī ḡfā rel
s̄ grece qb ē ḡfā latine. v̄i sp̄uāl̄
o. diuīsiōes h̄ue dona ḡfā. dī qb
In qb̄ ultimū pene tē. **P**er
locū tenēs. si p̄z̄ insipiēta tēx̄is
& qb̄ est cōpatiū ad inuēdū q̄ si
ut trāslatoe. ltr. iterp̄tū. **L**etrio
is v̄itātē pbat; ibi. a **Q**uid li
v̄l̄ nigredo q̄ remāet ex peccatio
ē inuidere. v̄l̄ inuidū. l. nigr ex p
torsu z v̄l̄ toru. dī cruciare; flectē
a significatiōe ponit hic. dicit g.
q̄ris. a. cur iudei mee trāslatioi
tāti. b **Q**uid iperitos aios
veritas quod osidit; cuz dicit.
aduertibū loci. **I**n trāslatioe
dico; r nō solū in rna ciuitate,
i peritos in lege. t qd̄ lucraber
i. **S**abili. sc̄y hebrei ha
codices. s. septuaginta nō habet
tit̄ est retacio & cōplēto. sed

forte te alis excusabis tibi illa testimonia non sunt ab ins-
tio in hebreica rititate, sed sunt ab hebreis superaddita, post
quod falsa ab apostolo sunt assumpta, et sic latina exemplaria re-
faciona sunt quod greca, greca quod hebreia, et hoc est quod de his
hinc aliis excusatōis genere, si dixeris quod hebrei pauca
sunt testimonia predi

me concitas. Sicubi' in
translatōe tibi videoz erra
re infroga hebreos dixerit
cta.
li. Ab aplis ptra tc.
ti ei fallo z hebreos
assumpta z vsuz ve

te: introga hebreos dicit
sax viriū ingros consule:
Quod illi hñt d' xpo. ⁵tui
codices nō hñt. ⁶Aliud est
si contra se⁷ postea⁸ ab apo-
stolis usurpara testimonia
ritans rapta.
i postea, s. postq; se-
puaginta editio: em-
suā fecerūt. tñ ea li-
bus suis postmodus
addiderunt.

*Et emendatoria se
eremplaria latina se*

Exemplaria nostra. Et ista excusatio nobile habet probabilitatis. Apolitologorum enim cura fuit falsa doctrinare. Tis falsa testimonia nullatenus assumpta. Propterea non verum est quod hebrei in libris suis suggeridunt q̄ libi omnia conseruant q̄ potius negarent si possent. Denique quicquid veritatis latet in greca exemplaria.

Explicit prefatio,

tionem volunt reprehendere, quia immediate sumpta est ab hebraica veritate tanq; a puro fonte.

n. Hunc te depeco. Ille est ultima pars principalis istius plogi in qua fac tria. Primo enim orationum suffragia implorat cum dicit. n. Hunc te depeco desideri carissime; et me orationibus invites. Secundo assignat rationem cur ora re debeat cum dicit. Quia metu opus subire fecisti. et a geneti exordiū capere. Tertio finē orationis insinuat. s. et pentathelycū fideli transferat. vñ dicit. Quo possum eodem spiritu quo scripti sunt libri in latinū eos transuersare sermonem.

Explicit qualicunq; explanatio iustius prologi.

Sequitur prologus in additiones.

Additiones ad postillam magistri Nicolai de Lyra super
biblia; editae a reuerendo patre dno Paulo de sc̄a maria
magistro in theologia; ep̄o Burgesi, archicancellario se-
renissimi principis dñi Johannis regis castelle et legio-
nis incipit; quas venerabilis viro Alfonso legū docto-
ri decano copostellano; filio suo et legitimo matrimoni-
o genito derit; p̄mitentes ei p̄lögum sub forma sequen-
ti, finiuit aut̄ cas Anno dñi. 1440. eccl. XL.